

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

Чередниченко Т.В.

Патологічна та клінічна психологія

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи

для слухачів заочної форми навчання за першим

(бакалаврським) рівнем вищої освіти

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма – Екстремальна та кризова психологія

Черкаси – 2024

УДК 159.98:331
ББК 88.4
К 18

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 2 від 27.08.2024).

Чередниченко Т.В.

Патологічна та клінічна психологія: [методичні вказівки до виконання контрольної роботи для слухачів заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальності 053 «Психологія»] / Т.В. Чередниченко. – Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. – 20 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Патологічна та клінічна психологія» слухачами заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія».

УДК 159.98:331

ББК 88.4

К 18

© Чередниченко Т.В.

© Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля, 2024

ВСТУП	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ.....	5
РОБОТИ СЛУХАЧА.....	5
ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	6
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СЛУХАЧІВ	7
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ	8
ВАРІАНТУ	8
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ.....	11
РОБОТИ.....	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	14
ДОДАТКИ.....	14

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Патологічна та клінічна психологія» адресовано слухачам заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 053 «Психологія».

Представлений посібник складається з п'яти розділів, списку рекомендованої літератури, термінологічного словника та додатків. У посібнику викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Патологічна та клінічна психологія», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи слухача, форм і методів поточного та підсумкового контролю, оцінювання результатів засвоєння знань слухачів, вимоги до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичні питання для виконання контрольної роботи. У необхідному об'ємі вказано базову та допоміжну літературу, укладено термінологічний словник.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи слухача, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити, як слухачі засвоїли знання щодо структури порушень психічної діяльності особистості та закономірності її розпаду в співставленні з нормою, розвиток здатності до самостійного оволодіння психологічними знаннями, формування навичок творчого мислення та професійного саморозвитку.

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленевої діяльності слухачів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Самостійна робота слухача, відповідно до Державних стандартів освіти, повинна становити не менш як 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Головною метою самостійної роботи слухача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи слухача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективною самостійною професійною (практичною й науковотеоретичною) діяльністю на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи слухача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого слухача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота слухачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню слухачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Під час проведення семінарських занять перевіряється засвоєння матеріалу, викладеного в лекції та індивідуальна робота слухачів під час самопідготовки. До контрольних заходів входять поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості слухача до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються кафедрою.

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння слухачами тем, передбачених програмою дисципліни «Патологічна та клінічна психологія». Форма підсумкового контролю – іспит.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СЛУХАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань слухачів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати екзамену.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи слухача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Патологічна та клінічна психологія».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, предмету, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові слухача (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури, поставити дату і підпис. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б.

Виконана робота направляється у відділення заочного навчання на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань слухачів дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність слухача диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Психологія забезпечення професійної діяльності» складається з двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список.

Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;

- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т.ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Отримавши незараховану контрольну роботу, слухач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її у відділення заочного навчання.

Слухачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Вибір варіанту

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки слухача, у відповідності з таблицею 2. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45. За таблицею 2 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 9, 19.

Таблиця 2

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	0	1, 46	2, 57	3, 89	4, 60	5, 79	6, 54	7, 78	8, 77	9, 53	10, 80
	1	11, 88	12, 86	13, 87	14, 43	15, 90	16, 62	17, 63	18, 64	19, 94	20, 81
	2	21, 50	22, 98	23, 85	24, 47	25, 99	26, 66	27, 76	28, 65	29, 91	30, 82
	3	31, 52	32, 51	33, 70	34, 56	35, 67	36, 55	37, 68	38, 93	39, 92	40, 69
	4	41, 74	7, 42	43, 71	44, 58	2, 45	46, 96	47, 97	3, 48	13, 49	50, 83
	5	51, 100	52, 73	53, 72	54, 95	32, 55	12, 56	39, 57	48, 58	9, 59	60, 84
	6	15, 61	62, 75	16, 63	1, 64	34, 65	24, 66	30, 67	4, 68	17, 69	25, 70
	7	38, 71	61, 72	37, 73	20, 74	41, 75	42, 76	19, 77	44, 78	40, 79	18, 80
	8	28, 81	11, 82	21, 83	29, 84	26, 85	8, 86	31, 87	14, 88	36, 89	5, 90
	9	27, 100	35, 92	6, 93	45, 94	33, 95	22, 96	10, 97	59, 98	23, 99	49, 91

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Патопсихологія як наука: її предмет, задачі, актуальні проблеми.
2. Поняття психічної патології та її ознаки.
3. Зв'язок патопсихології з іншими науками.'
4. Історія розвитку патопсихології.
5. Вплив загальнопсихологічних теорій на розвиток патопсихології (асоціативна психологія, біхевіоризм, гештальтпсихологія, психоаналіз, гуманістична, когнітивна психологія).
6. Внесок Ф.Піннеля в розуміння патології та її лікування.
7. Вплив психіатричних концепцій на становлення патопсихології (В. Бехтерев, С. Корсаков, Е. Крепелін, Е. Блейлер та ін.).
8. Соматогенна та психогенна теорії причин виникнення психічних порушень. Внесок Б.В. Зейгарник до патопсихології.
9. Особливості проведення патопсихологічного експерименту.
10. Поняття про патопсихологічний висновок та особливості його формулювання.
11. Відчуття як психічний процес. Види і властивості відчуттів.
12. Сприймання як психічний процес. Властивості сприймання.
13. Розлади відчуття. Анестезія. Гіпоестезія. Гіперестезія. Парестезія.
14. Ілюзія та галюцинація як порушення сприймання.
15. Ейдетизм та сенестопатія як порушення сприймання.
16. Агнозія як порушення сприймання.
17. Психосенсорні розлади: макропсія, мікропсія, дисмегалопсія, поропсія, метаморфопсія, аутометаморфопсія.
18. Дереклізація та деперсоналізація як порушення сприймання.
19. Порушення сприймання часу.
20. Увага як психічний процес. Види і властивості уваги.
21. Класифікація порушень уваги.
22. Синдром дефіциту уваги та його ознаки.
23. Пам'ять як психічний процес. Види та процеси пам'яті. ' ' '
24. Кількісні порушення пам'яті (амнезія, гіпермнезія, гіпомнезія).
25. Якісні порушення пам'яті – парамнезії (дежавю, конфабуляції, псевдоремінісценції, криптомнезії).
26. Закон формування мнестичних розладів Рібо. Причини виникнення порушень пам'яті за Р. Коннером.' Корсаковський амнестичний синдром.
27. Мислення як психічний процес. Основні операції та види мислення.
28. Розлади мислення за темпом (прискорення, стрибки ідей, уповільнення темпу мислення, ментизм, шпрерунг).
29. Розлади мислення за будовою (розірваність, зісковзування, безладність, інкогеренція, вербігерація).
30. Порушення цілепрямованості мислення (амбівалентність, резонерство, розважність мислення).

31. Розлади мислення за продуктивністю (нав язливі ідеї, надцінні ідеї, маячні ідеї).
32. Маячення як порушення мислення. Види маячення.
33. Поняття про інтелект. Форми інтелектуальної поведінки.
34. Основні порушення інтелекту. Недорозвиток інтелекту та його ступені (ідіотія, імбецильність, дебільність).
35. Деменція як порушення інтелекту.
36. Мислення і мовлення. Функції мовлення.
37. Порушення розвитку мовлення (затримка мовленнєвого розвитку, загальний недорозвиток мовлення, алалія, вторинне недорозвинення мови).
38. Афазія як розпад мовлення. Дизартрія та дислалія як порушення вимовної функції мовлення.
39. Порушення ритму мовлення та комунікативної функції мовлення.
40. Емоції та почуття. Властивості емоцій.
41. Розлади настрою (ейфорія, дисфорія, депресія, емоційна лабільність).
42. Афективні розлади (патологічний афект, страх, тривога).
43. Поняття про фобії та фобійні розлади.
44. Слабодухість, неадекватність емоцій, апатія, туга, відчуття втрати почуттів, амбівалентність, алекситимія, ангедонія як розлади емоційної сфери.
45. Розлади волі (незрілість волі, гіпербулія, гіпобулія, парабулія).
46. Розлади потягів (послаблення і посилення харчового і статевого потягів).
47. Розлади інстинкту самозбереження (суїцидоманія, копрофагія).
48. Поняття про перверзії як перекичення статевого потягу. Види перверзій.
49. Імпульсивні потяги та дії (піроманія, kleptomанія, дромоманія)
50. Розлади психомоторики: (гіпокінезії, гіперкінезії, ехопраксії, ехолалії, ехомімії, паракінезії, гіперкінези, диспраксія та апраксія).
51. Поняття свідомості та самосвідомості у патопсихології.
52. Розлади свідомості (приглушений стан свідомості, деліріозне затьмарення свідомості, онейроїдний стан свідомості, сутінковий стан свідомості).
53. Розлади самосвідомості (псевдодеменція, деперсоналізація).
54. Поняття психокорекції. Основні напрями психотерапевтичної корекції. Гіпноз та його застосування у патопсихології.
55. Клінічна психологія як наука. Предмет і структура клінічної психології.
56. Історія виникнення та розвитку клінічної психології.
57. Акмеологічна модель діяльності клінічного психолога.
58. Медико-соціальна експертиза та її особливості.
59. Поняття норми в клінічній психології. Статистична та ідеальна норма.
60. Поняття розладу. Критерії визначення психічного розладу.

61. Поняття здоров'я в клінічній психології. Критерії визначення психічного здоров'я за ВООЗ.'

62. Поняття хвороби у клінічній психології. Конструкт хвороби. Біомедична та біопсихосоціальна моделі хвороби.

63. Спосіб життя як критерій вивчення хвороби. Критерії якості життя та їх складові, рекомендовані ВОЗ.

64. Поняття внутрішньої картини хвороби. Структура внутрішньої картини хвороби.

65. Поняття про соматозогнозію. Особистісні реакції на соматичні страждання (нормосоматозогнозії, гіперсоматозогнозії, гіпсоматозогнозії, диссоматозогнозії).

66. Типи особистісної реакції на захворювання за Б.Якубовим. Типи ставлення до хвороби за А.Личко.

67. Поняття схеми тіла у внутрішній картині хвороби.

68. Поняття внутрішньої моделі хвороби та її складові.

69. Класифікації розладів психіки та поведінки (МКХ10, DSN-V).

70. Поняття стигми та особливості стигматизації.

71. Поняття про спілкування. Основні функції спілкування.

72. Психологічні основи спілкування в лікувально-діагностичному процесі. Комунікативні компетентності психолога.

73. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм.

74. Поняття особистості. Загальна характеристика розладів особистості.

75. Патопсихологічний синдром шизофренії.

76. Патопсихологічний синдром маніакально-депресивного психозу.

77. Патопсихологічний синдром епілепсії.

78. Патопсихологічний синдром олігофренії.

79. Поняття про психопатії. Класифікація психопатій.

80. Поняття про невротичні розлади. Невротичні реакції, невротичні стани і невротичний розвиток особистості.

81. Фобічний розлад.

82. Генералізований тривожний розлад.

83. Дисоціативний (конверсійний) розлад.

84. Обсесивно-компульсивний розлад.

85. Панічний розлад. Поняття про панічну атаку.

86. Поняття про неврози. Тріада невротичних розладів К.Ясперса.

87. Істеричний невроз та його особливості.

88. Поняття про психосоматичні та соматопсихічні розлади. Характеристика психосоматичних розладів (конверсійні симптоми, функціональні симптоми, психосоматози).

89. Порушення психічного розвитку у період новонародженості, немовляти і раннього дитинства (вроджена невропатія, аутичні розлади, гіпердинамічні розлади).

90. Психосоматичні розлади у період раннього дитинства (коліка немовляти, аерофагія, анорексія, симптом Піка, мерицизм, констипація, енурез).

91. Психічні порушення у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку (синдром втечі, бродяжництва, патологічного фантазування).

92. Специфічні розлади здібностей до навчання (дисграфія, дислексія, алексія, дискалькулія).

93. Порушення психічного розвитку у підлітковому віці (реакція опозиції, імітації, гіперкомпенсації, емансипації, групування).

94. Поняття про стрес. Фази і компоненти стресу. Фізіологічні, психологічні, особистісні, медичні ознаки стресу.

95. Поняття про посттравматичний стресовий розлад. Діагностичні критерії посттравматичного стресового розладу.

96. Характеристика посттравматичного стресового синдрому. Типологія посттравматичного стресового синдрому.

97. Суїцидальна поведінка і посттравматичний стресовий розлад.

98. Психологія хворих різного профілю (кардіологія, ендокринологія, пульмонологія, гінекологія).

99. Специфіка діяльності клінічного психолога в хірургічному, дерматологічному та інфекційному відділеннях.

100. Психологія хворих з онкопатологією. Специфіка діяльності клінічного психолога з важкими хворими.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

Базова література

1. Максименко С. Д. Медична психологія / Максименко С. Д.; за ред. С. Д. Максименка. Вінниця: Нова Книга, 2008. 520 с.

2. Мартинюк І. А. Патопсихологія: навч. посіб. / І. А. Мартинюк. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.

3. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики / Мельник А. П. Луцьк: Іванюк В.П., 2013. 68 с.

4. Ніконенко Ю.П. Клінічна психологія: Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2016. 369 с.

5. Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій : навч. посібник / В.Д. Мішиєв, Б.В. Михайлов, Є.Г. Гриневич, В.Ю. Омелянович. Київ : ВСВ «Медицина», 2023. 127 с.

6. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

Допоміжна література

1. Аймедов К.В., Луньов В. Є., Нікогосян Л. Р. Клінічна психологія в експертній практиці: навчальний посібник: практикум. Одеса: ОНМедУ; Донецьк: Східний видавничий Дім, 2015. 300 с.

2. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей / М.Й. Варій. 2-ге видан., випр.. і доп. К. : Центр учбової літератури. 2007. 968 с.

3. Дії підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану : навч. посіб / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛУБЖД, 2023. 308 с.

4. Зейгарник Б. В. Патопсихологія: навч. посібн. [для студ. внз] Київ : Главник, 2010. 364 с.

5. Зінченко С.М. Патопсихологія. Методики дослідження : методичний посібник. Київ, 2004. 101с.

6. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.

7. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.-уклад. С. В. Діденко Київ: Академвидав, 2012. 320 с.

8. Коцан І. Я. Психологія здоров'я людини / І. Я. Коцан, Г. В. Ложкін, М. І. Мушкевич. Луцьк : РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. 316с.

9. Кузів О. Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль, в-во ТНТУ ім. Т. Пулюя, 2017. 194 с.

10. Максимова Н. Ю. Патопсихологія підліткового віку. Київ : Главник, 132 2008. 192 с.

11. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки: [навч. посібник] Київ: Либідь, 2011.

12. Медична психологія: підручник. Вінниця, 2020 .Т. 1. 2020. 281 с

13. Ніконенко Ю. П. Клінічна психологія: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2016. 369 с.

14. Оверчук В. А. Патопсихологія з основами психіатрії : навчальний посібник для студентів .Вінниця, 2019. 382с.

15. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.

16. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога / О. В. Друзь. Одеса: Прес-кур'єр, 2016. 372 с.

17. Савенкова І. І. Патопсихологія: навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 142 с.

18. Турецька Х., Гурська Т. Патопсихологія: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2015. 160с.

19. Стець В.І., Хавула Р.М. Патопсихологія : навчально-методичний посібник / В. Стець, Р. Хавула. Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2015. 240с.

20. Чередниченко Т.В. Теоретичний аспект систематизації тривожно-фобічних розладів. *Вісник національного університету оборони України*. Київ, 2021. №5 (63). С. 154-163.

21. Шевчук А. М. Психосоматичні порушення у постраждалого населення внаслідок надзвичайної ситуації. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2011. Вип. 10.

22. Bleuler E. Lehrbuch der Psychiatrie. Berlin: Springer, 2012. 224 p.

23. Bromley D.V. The psychology of human ageing. L., 2014. 452 p.

Інформаційні ресурси

1. Основи патопсихології (Лекції) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://psychology.net.ru/dictionaries/psy.html?word=642>.

2. Міжнародний класифікатор хвороб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.

3. <https://onlinetestpad.com/ua/tests/psychological>

4. <https://psyttests.org/test.html>

ДОДАТКИ

Додаток А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни

(назва дисципліни)

Студента (ки) __-го курсу (т.н. 4 роки 9 міс.)

___ групи ОР «бакалавр»

Спеціальності 053 «Психологія»

Іваненка І.І.

Шифр 879

Черкаси, 2024

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 2. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.

	2. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.
Дисертації	1. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 2. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.
Частина видання: книги	1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання:	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар.

<p>матеріали конференцій</p>	<p>наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133-136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134-137.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>